

مروری بر گزارش تجارت جهانی سال ۲۰۰۸

مهدیه‌سادات محمدی^۱

چکیده

روند تجارت جهانی با تحولات مختلف و در یک مسیر پر فراز و نشیبی جریان دارد. گستره پیچیده‌ای از رقابت و همکاری‌ها در نظام مبادلات جهانی بازیگران اقتصادی و تجاری را به هم پیوند داده و در صدد نظام‌مند کردن این مناسبات است. به ویژه در مواقع بروز بحران اقتصادی و بر هم خوردن روند متعادل نظام اقتصاد جهانی و بروز مشکلاتی در فرایند کلی رشد تولید و تجارت فشارهایی بر بستر چندجانبه‌گرایی وارد می‌گردد.

سازمان جهانی تجارت در سال ۲۰۰۹ گزارشی از وضعیت تجارت جهانی در سال ۲۰۰۸ را منتشر کرد. این مطلب مروری اجمالی بر تحولات تجاری در بخش‌های کالایی و خدمات با برخی جزئیات و به تفکیک منطقه‌های مختلف جغرافیایی و منتخبی از کشورها اعم از توسعه‌یافته و در حال توسعه است. قابل ذکر است که این گزارش آمار و ارقام مربوط به میزان تجارت کالاها و خدمات در سطح جهانی در چند سال اخیر را هم به کمک برخی جدول‌ها و نمودارها در مقایسه با وضعیت سال ۲۰۰۸ به صورت تطبیقی بررسی کرده و توضیح می‌دهد. رشد اقتصادی، نرخ ارز و قیمت کالاهای اساسی، تولید ناخالص داخلی و نسبت صادرات و واردات جهانی از مهمترین بحث‌های این گزارش است که از نظر می‌گذرد.

واژگان کلیدی

سازمان جهانی تجارت، تجارت کالایی، تجارت خدمات، نرخ ارز، رشد صادرات و واردات

طبقه‌بندی JEL: F02, F13, F17, F31

۱- این مطلب خلاصه‌ای از گزارش سازمان جهانی تجارت سال ۲۰۰۸ است:
-WTO, World Trade Report 2008, Geneva: WTO Publication, 2009.

۲- کارشناس مطالعات اقتصادی دفتر نمایندگی تام‌الاختیار تجاری

(۱) مقدمه

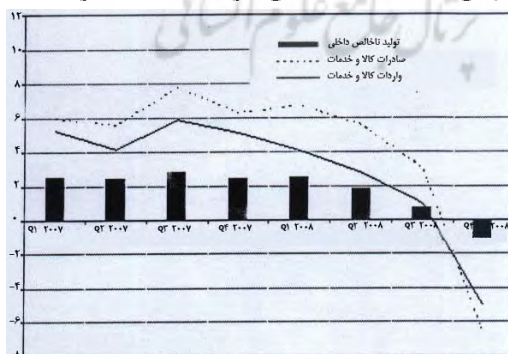
به دنبال وخیم‌تر شدن بحران اقتصادی جهان از سپتامبر سال ۲۰۰۸، رشد واقعی تولید جهانی از ۳/۵ درصد در سال ۲۰۰۷ به ۱/۷ درصد در سال ۲۰۰۸ تنزل یافت و احتمال می‌رود که حتی در سال ۲۰۰۹ بیشتر کاهش یابد. به جرأت می‌توان گفت این برای اولین بار پس از دهه ۱۹۳۰ است که مجموع تولید جهانی تا بدین حد کاهش می‌یابد و البته که تأثیرات آن بر تجارت جهانی نیز غیر قابل چشم‌پوشی است. نکته قابل توجه در مورد رکود اقتصادی اخیر، ماهیت همزمانی آن است. بدین معنا که واردات و صادرات ماهانه اقتصادهای بزرگ در حال توسعه و توسعه یافته به طور همزمان از سپتامبر ۲۰۰۸ به بعد رو به کاهش نهاده است (نمودار شماره ۱ ضمیمه). چنین به نظر می‌رسد که کشورهای در حال توسعه با داشتن سهم رو به رشدی از مجموع اقتصاد جهانی و تنوع جغرافیایی گسترش یافته، کمترین آسیب را از رکود اقتصادی کنونی متحمل شده‌اند.

(۲) چشم انداز تجاری سال ۲۰۰۹

با بررسی الگوی متعارفی از رکود اقتصادی می‌توان رشد تجاری سال ۲۰۰۹ را پیش‌بینی نمود؛ بر اساس این الگو با آغاز فرایند رکود اقتصادی، رشد تجاری نیز کاهش می‌یابد و برای مدتی در همان حالت ضعیف باقی می‌ماند، سپس دوباره سیر صعودی خود را از سر گرفته و به حالت اولیه خود بازمی‌گردد. با فرض تحقق این سناریو و احتمال کاهش ۱۰ درصدی میانگین صادرات کشورهای توسعه یافته و کاهش ۲ الی ۳ درصدی صادرات کشورهای در حال توسعه، حجم تجارت کالایی جهان در سال ۲۰۰۹ حدود ۹ درصد کاهش خواهد یافت. (نمودار ۱)

نمودار ۱: رشد واقعی تجارت و تولید ناخالص داخلی در

کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (درصد تغییر سال نسبت به سال پایه)

منبع: حسابهای ملی سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه

چشم انداز تجاری سال ۲۰۰۹ به شدت تحت تأثیر بحران مالی جهان است که از دو سال پیش در ایالات متحده آمریکا آغاز گردید. از طرفی با سقوط شاخص سرمایه‌گذاری بانک برادران لمون در وال استریت در سپتامبر سال گذشته و طرح نجات مالی تعدادی از مؤسسات مالی آمریکا، بحران مالی جهان شدت گرفت. از طرف دیگر، در بسیاری از کشورهای افت ارزش دارایی‌ها، نوسان تقاضا و کاهش میزان تولید به طرز قابل توجهی موجب رشد نزولی و در برخی موارد منفی تولید و تجارت گردید. همچنین کاهش شدید اعتبارات مربوط به واردات و صادرات تأثیر نامطلوبی بر تجارت گذاشته است. اگرچه دامنه این بحران از ایالات متحده آمریکا آغاز شد، اما مؤسسات مالی و اقتصادی بسیاری در سراسر کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه به شدت تحت تأثیر موج این بحران قرار گرفتند. شرایط ناگوار اقتصادی و عدم اطمینان شغلی باعث ایجاد برخی نگرانی‌ها و بازخوردهای منفی میان بخش مالی و سایر بخش‌های اقتصادی کشورها گردیده که همه این مسائل بر چشم‌انداز تجاری سال ۲۰۰۹ نیز تأثیرگذار بوده است.

۳) خلاصه‌ای از تحولات تجاری و تولیدی در سال ۲۰۰۸

۳-۱) رشد اقتصادی

رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۰۸ تحت تأثیر بدترین بحران مالی پس از دهه ۱۹۳۰ به شدت کاهش یافت. در نتیجه، افت بی‌سابقه قیمت دارایی‌ها و تشدید بی‌ثباتی اقتصادی در کشورهای توسعه‌یافته و نیز کاهش تقاضای داخلی، رشد تولید جهانی در سال ۲۰۰۸ به پایین‌ترین حد خود پس از سال ۲۰۰۱ و حتی پایین‌تر از میانگین ۱۰ ساله به ۲/۹ درصد رسید. اقتصادهای توسعه‌یافته در سال ۲۰۰۸ تنها موفق به کنترل رشد اقتصادی ناچیز ۰/۸ درصد (در مقایسه با نرخ ۲/۵ درصد سال ۲۰۰۷) و همچنین کنترل نرخ میانگین ۲/۲ درصد بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۸ شدند. از طرف دیگر، رشد تولیدات کشورهای در حال توسعه در سال ۲۰۰۸ تنها تا ۵/۶ درصد افزایش یافت که همچنان با نرخ میانگین آن در طول سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۸ برابری می‌کند، هرچند که نرخ رشد تولیدات در سال ۲۰۰۷ حدود ۷/۵ درصد بود. رشد اقتصادی کشورهای صادرکننده نفت هم در سال ۲۰۰۸ به طور متوسط ۵/۵ درصد در سال بود که از این میان صادرات نفت خاورمیانه با نرخ ۶/۳ درصد سریع‌تر از سایر کشورها افزایش یافت. کشورهای در کمترین درجه توسعه‌یافتگی نیز با نرخ ۶/۶ درصد، سریع‌تر از کشورهای دیگر و حتی بالاتر از نرخ میانگین ۶/۳ درصد خود در طول سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۸ رشد اقتصادی داشتند. اقتصاد اروپا و آمریکای شمالی هم در سال ۲۰۰۸ حدوداً ۱ درصد رشد

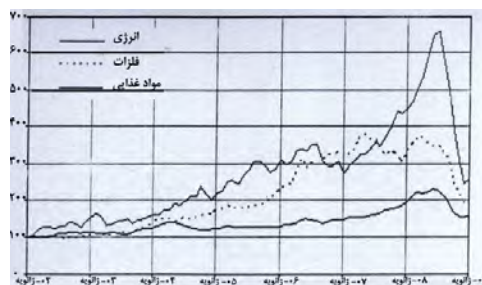
نمودند. این در حالی است که مناطق صادرکننده نفت در آمریکای جنوبی و مرکزی، کشورهای مستقل مشترک‌المنافع، آفریقا و خاورمیانه همگی در سال ۲۰۰۸ رشد تولید ناخالص داخلی متجاوز از ۵ درصد را گزارش کردند. رشد اقتصادی (تولید ناخالص داخلی) آسیا در سال ۲۰۰۸ به خاطر رشد اقتصادی منفی ۰/۷ درصد ژاپن تنها ۲ درصد گزارش شد. در مقابل کشورهای در حال توسعه آسیایی (به جز ژاپن، استرالیا، و نیوزیلند) متأثر از رشد ۹ درصدی سریع چین، ۵/۷ درصد رشد اقتصادی را تجربه کردند.

۲-۳) نرخ ارز و قیمت کالاهای اساسی

با توجه به این که در سال ۲۰۰۸ ارزش دلار آمریکا در مقابل بسیاری از ارزهای کشورهای دیگر افزایش یافت، نرخ واقعی مؤثر دلار نیز بالاتر رفت. البته افزایش ارزش دلار پس از یک دوره کاهش بهای آن در مقابل برخی ارزها در سال ۲۰۰۲ صورت گرفت. گفتنی است در نیمه دوم سال ۲۰۰۸ و با تشدید بحران مالی جهان، افزایش بهای دلار آمریکا بیش از پیش مشهود گردید. همین اتفاق در مورد ین ژاپن نیز افتاد. همچنین در نیمه اول سال ۲۰۰۸ بهای یورو در مقابل دلار آمریکا ۷ درصد افزایش و سپس از ماه ژوئیه تا دسامبر حدود ۱۴ درصد کاهش یافت. البته بهای یورو پیش از این بین ماه‌های ژانویه ۲۰۰۶ تا ژوئیه ۲۰۰۸ که به بالاترین حد خود رسید، نسبت به دلار آمریکا حدود ۳۰ درصد افزایش قیمت داشت. ارزش پوند انگلیس، دلار کانادا و وان کره نیز هر یک پس از یک دوره طولانی افزایش بهاء، در نیمه دوم سال ۲۰۰۸ به شدت کاهش یافت. از سوی دیگر ین ژاپن و یوان چین رفتاری کاملاً متفاوت را در برابر بحران مالی جهان از خود نشان دادند؛ به طوری که در سال‌های اخیر افزایش بهای قابل توجهی را نسبت به دلار به ثبت رساندند. در پی بروز بحران مالی جهان، ین ژاپن به شدت در مقایسه با دلار افزایش قیمت پیدا کرد، در حالی که ارزش یوان چین نسبت به دلار آمریکا کمابیش ثابت باقی ماند.

قیمت کالاهای اساسی در سال ۲۰۰۸ از فراز و نشیب‌های بسیاری برخوردار بود. درست به همین خاطر عملکرد تجاری جهان در نیمه دوم سال ۲۰۰۸ بسیار متفاوت از نیمه اول آن می‌باشد. پس از افزایش یکنواخت قیمت کالاهای اساسی در سال ۲۰۰۷، گزارش‌ها حاکی از رشد چشمگیر قیمت انرژی تا مرز ۱۴۰ دلار در هر شبکه در اواسط همین سال بودند. بین ماه‌های ژانویه ۲۰۰۷ و ژوئیه ۲۰۰۸ قیمت انرژی حدود ۱۴۴ درصد افزایش یافت. اما پس از ژوئیه ۲۰۰۸ به بعد قیمت انرژی ۶۳ درصد کاهش یافت. (نمودار ۲)

نمودار شماره ۲: قیمت کالاهای اساسی منتخب، ژانویه ۱۹۹۸ تا ژانویه ۲۰۰۹ شاخص، ژانویه ۲۰۰۲ = ۱۰۰

منبع: آمار مالی بین المللی صندوق بین المللی پول

قیمت کالاهای اساسی چون فلزات و مواد غذایی نیز از بالاترین سطح خود در اوایل سال ۲۰۰۸ کاهش قابل توجهی داشت. از طرفی در بیشتر کشورها به دلیل کاهش تقاضای جهانی کالا، فشارهای تورمی همچنان به قوت خود باقی ماند.

۳-۳ تجارت

رشد تجارت کالایی در سال ۲۰۰۸ حدود ۲ درصد گزارش گردید که در مقایسه با رشد ۶ درصدی آن در سال ۲۰۰۷، کاهش چشمگیری را نشان می دهد. با وجود این، می توان گفت رشد تجارت در سال ۲۰۰۸ به مراتب سریعتر از رشد تولیدات جهانی بوده است. از طرفی هنگامی که رشد تولیدات جهانی کمتر می شود، بالطبع رشد تجارت نیز بسیار سریعتر از آن رو به افول می نهد. کشورهای در حال توسعه سهم قابل توجهی در تجارت جهانی کالا در سال ۲۰۰۸ داشتند، به طوری که صادرات کالایی آنها حدود ۳۸ درصد مجموع صادرات جهانی و واردات آنها نیز به میزان ۳۴ درصد کل واردات کالایی جهان افزایش یافت. آلمان در سال ۲۰۰۸ با ۱/۴۷ میلیارد دلار صادرات کالایی از کشور چین با ۱/۴۳ میلیارد دلار صادرات پیشی گرفت و همچنان جایگاه خود را در صدر جدول عمده ترین صادرکنندگان کالایی جهان حفظ نمود.

چین نیز علیرغم عملکرد تجاری قوی خود، در اواخر سال ۲۰۰۸ در صادرات برخی اقلام کالایی دچار مشکلاتی شد. برای مثال صادرات تجهیزات اداری و مخابراتی چین به ارزش تقریبی ۳۸۱/۵ میلیارد دلار پس از اوج گیری آن با نرخ متوسط ۱۷ درصد در طول ۹ ماه اول سال ۲۰۰۸، ناگهان در سه ماهه آخر همین سال نسبت به مدت مشابه سال قبل ۷ درصد کاهش یافت. از طرف دیگر، پس از رشد ۱۰ درصدی صادرات تجهیزات اداری و مخابراتی چین به ایالات متحده آمریکا در سه ماهه سوم سال ۲۰۰۸، شاهد کاهش (۱۳ درصدی) شدید صادرات در سه ماهه آخر سال

بودیم. به طور کلی، صادرات مصنوعات کارخانه‌ای چین به ایالات متحده آمریکا در سال ۲۰۰۸ علی‌رغم رشد ۱۴ درصدی آن در فصل سوم سال، تنها یک درصد افزایش یافت. صنعت خودروسازی را می‌توان از جمله بخش‌های آسیب‌دیده از رکود جهانی دانست. برای نمونه، صادرات محصولات خودرویی ژاپن به سایر کشورهای دنیا ۱۸ درصد کاهش یافت؛ به طوری که در سه ماهه آخر سال ۲۰۰۸ صادرات خودرو ژاپن به ایالات متحده آمریکا تا ۳۰ درصد کاهش یافت. براساس اطلاعات انجمن خودروسازان اروپا^۱ در فوریه ۲۰۰۹ آمار ثبت خودروهای سواری در اروپا در مقایسه با مدت مشابه سال قبل به میزان ۱۸ درصد کمتر بوده است. اعضای جدید اتحادیه اروپا از جمله کشورهای اروپای شرقی از کاهش ۳۰ درصدی صادرات خودرو به شدت آسیب دیدند که در این میان افزایش ۲۲ درصدی صادرات خودروی آلمان، استثنایی قابل توجه است. رونق خرید و فروش خودرو در آلمان مرهون ۲۵۰۰ یورو «کمک هزینه اسقاط خودروهای فرسوده» است که دولت آلمان برای جایگزینی خودروهای فرسوده به مشتریان اعطاء می‌کند. به نظر می‌رسد که این طرح تا اندازه‌ای موجب کاهش فروش خارجی خودروهای آلمانی شود. براساس اطلاعات بدست آمده از اتحادیه صنعت خودرو آلمان، تعداد خودروهای صادر شده و وارد شده به این کشور طی سال ۲۰۰۸ به ترتیب ۵۱ درصد و ۴۷ درصد کاهش یافت. از طرفی شرکت اتودیتا نیز از کاهش ۴۱ درصدی فروش خودروهای آمریکایی در فوریه ۲۰۰۹ خبر می‌دهد.

صادرات جهانی خدمات بازرگانی نیز مانند صادرات جهانی کالا در سه ماهه آخر سال ۲۰۰۸ نسبت به مدت مشابه آن در سال قبل کاهش یافته است. به طور کلی، می‌توان گفت در سال ۲۰۰۸ صادرات خدمات بازرگانی رشد آرامتری نسبت به صادرات کالایی (براساس تراز پرداخت‌ها) داشته است؛ به طوری که در مقایسه با رشد ۱۵ درصدی صادرات کالایی در این سال صادرات خدمات بازرگانی تنها ۱۱ درصد رشد نمود. صادرات خدمات حمل و نقل نیز در این سال ۱۵ درصد افزایش یافت، در حالی که خدمات مسافرتی و سایر خدمات بازرگانی جمعاً حدود ۱۰ درصد افزایش صادرات داشتند. بدین ترتیب ایالات متحده آمریکا با داشتن ۵۲۲ میلیارد دلار صادرات و ۳۶۴ میلیارد دلار واردات، همچنان به عنوان بزرگترین واردکننده و صادرکننده خدمات بازرگانی دنیا شناخته می‌شود.

یکی از شاخص‌های نشان‌دهنده کاهش میزان تجارت جهانی، بازار راکد حمل و نقل بین‌المللی می‌باشد. براساس اطلاعات مؤسسه بین‌المللی حمل و نقل هوایی^۲، در دسامبر ۲۰۰۸ محموله‌های هوایی با ۲۳ درصد کاهش ترافیک مواجه بودند که عمدتاً به دلیل کاهش ۲۶ درصدی محموله‌های هوایی در منطقه آسیا و اقیانوسیه بود.

معیار دیگری که اخیراً توجه بسیاری را به خود جلب نموده است، شاخص محموله‌های خشک

1 - European Automobile Manufacturers Association (ACEA)

2 - Verband de Automobil industrie(VDA)

3 - International Air Transport Association (IATA)

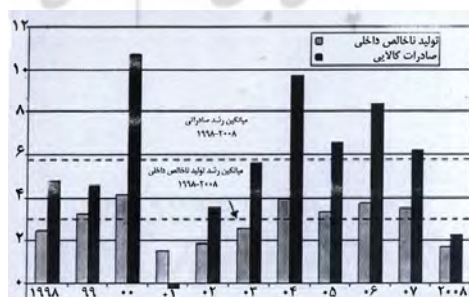
بالتیک^۱ می‌باشد که به وسیله آن هزینه‌های حمل و نقل محموله‌های حجیم دریایی اندازه‌گیری می‌شود. این شاخص توسط بازار بورس بالتیک واقع در شهر لندن منتشر می‌شود که بزرگترین بازار مربوط به کرایه کشتی و معاملات مربوطه است. تغییرات این شاخص را می‌توان به نوسانات تقاضای جهانی برای مصنوعات کارخانه‌ای نسبت داد. گفتنی است این شاخص بین ماه‌های ژوئن و نوامبر ۲۰۰۸ تا ۹۴ درصد کاهش را ثبت نمود.

نوسان قیمت کالا و ارز در سال ۲۰۰۸ به شدت بر اعداد و ارقام تجاری این سال بر حسب دلار تأثیر گذارده است. علیرغم این واقعیت که در پایان سال ۲۰۰۸ قیمت‌های سوخت به پایین‌ترین سطح خود نسبت به سال ۲۰۰۷ رسید، اما میانگین قیمت‌ها در سال ۲۰۰۸ همچنان ۴۰ درصد بیش از قیمت‌های سال ۲۰۰۷ بود که به نظر می‌رسید باعث افزایش مجموع واردات کالایی در اکثر کشورها شود. برای مثال، واردات کالایی ایالات متحده آمریکا در سال ۲۰۰۸ حدود ۷ درصد رشد نمود. این در حالی است که واردات غیر سوختی آمریکا تنها ۱ درصد افزایش یافت. از طرفی قیمت‌های مواد غذایی و مشروبات الکلی نیز از بالاترین سطح خود در سال ۲۰۰۷ کاهش یافتند.

۴) حجم واقعی تجارت کالایی در سال ۲۰۰۸

حجم واقعی تجارت کالایی در سال ۲۰۰۸ (بدون در نظر گرفتن نوسانات قیمتی و نرخ ارز) ۲ درصد افزایش یافت که کمتر از ۶ درصد رشد ثبت شده در سال ۲۰۰۷ بود. علاوه بر این، رشد تجارت کالایی سال ۲۰۰۸ از ۵/۷ درصد میانگین رشد تجارت در طول سال‌های ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۸ کمتر بوده است. البته برخلاف سال ۲۰۰۷ که رشد تجاری جهان بیشتر از رشد تولید ناخالص داخلی آن گزارش گردید، در سال ۲۰۰۸ رشد تجارت کالایی جهان به رشد تولید ناخالص داخلی بسیار نزدیکتر شد؛ تا جایی که حتی احتمال می‌رود در سال ۲۰۰۹ رشد تجارت کالایی در جهان کمتر از رشد تولید ناخالص داخلی گردد. (نمودار ۳)

نمودار ۳: رشد تجارت کالایی و تولید ناخالص داخلی در سطح جهان ۲۰۰۸-۱۹۹۸ (درصد تغییر سالانه)

منبع: دبیرخانه سازمان جهانی تجارت

در سال ۲۰۰۸ صادرات و واردات آمریکای مرکزی و جنوبی به ترتیب ۱/۵ و ۱۵/۵ درصد رشد نمود که نشان‌دهنده رشد سریعتر واردات این منطقه در مقایسه با سایر نقاط دنیا بود. (جدول شماره ۱) از طرفی رشد واردات آمریکای مرکزی و جنوبی سریعتر از تولید ناخالص داخلی آن بود، حال آن‌که حجم صادرات این منطقه نسبت به میزان تولیدات آن در سال ۲۰۰۸ کمتر گزارش شده است. افزایش ۶ درصدی حجم صادرات کالایی کشورهای مستقل مشترک‌المنافع در سال ۲۰۰۸ نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۰۷، این منطقه را به منطقه‌ای با سریعترین رشد صادرات کالایی تبدیل کرده است. از طرفی افزایش ۱۵ درصدی حجم واردات کشورهای مستقل مشترک‌المنافع در سال ۲۰۰۷، آن را در جایگاه دومین منطقه بالاترین رشد واردات جهانی در این سال قرار داد. در سال ۲۰۰۸ میلادی حجم واردات کالایی خاورمیانه از ۴ درصد در سال ۲۰۰۷ به ۳ درصد و حجم صادرات آن از ۱۴ درصد به ۱۰ درصد به شدت کاهش یافت. رشد صادرات و واردات منطقه آفریقا نیز به ترتیب از ۴/۵ درصد در سال ۲۰۰۷ به ۳ درصد و از ۱۴ درصد به ۱۳ درصد در سال ۲۰۰۸ کندتر شد.

جدول ۱ - تولید ناخالص داخلی و تجارت کلایی به تفکیک منطقه، ۲۰۰۶-۲۰۰۸
(درصد تغییر سالانه با قیمت‌های ثابت)

	واردات			صادرات			تولید ناخالص داخلی		
	۲۰۰۸	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۸	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۸	۲۰۰۷	۲۰۰۶
جهان	۲/۰	۶/۰	۸/۰	۲/۰	۶/۰	۸/۵	۱/۷	۳/۵	۳/۷
آمریکای شمالی	-۲/۵	۲/۰	۶/۰	۱/۵	۵/۰	۸/۵	۱/۱	۲/۱	۲/۹
ایالات متحده	-۴/۰	۱/۰	۵/۵	۵/۵	۷/۰	۱۰/۵	۱/۱	۲/۰	۲/۸
آمریکای جنوبی و مرکزی ^۱	۱۵/۵	۱۷/۵	۱۵/۵	۱/۵	۳/۰	۴/۰	۵/۳	۶/۶	۶/۱
اروپا	-۱/۰	۴/۰	۷/۵	۰/۵	۴/۰	۷/۵	۱/۰	۲/۸	۳/۱
اتحادیه اروپا (۲۷ کشور)	-۱/۰	۳/۵	۷/۰	۰/۰	۳/۵	۷/۵	۱/۰	۲/۸	۳/۰
کشورهای مستقل مشترک المنافع	۱۵/۰	۲۰/۰	۲۰/۵	۶/۰	۷/۵	۶/۰	۵/۵	۸/۴	۷/۵
آفریقا	۱۳/۰	۱۴/۰	۱۰/۰	۳/۰	۴/۵	۱/۵	۵/۰	۵/۸	۵/۷
خاورمیانه	۱۰/۰	۱۴/۰	۵/۵	۳/۰	۴/۰	۳/۰	۵/۷	۵/۵	۵/۲
آسیا	۴/۰	۸/۰	۸/۵	۴/۵	۱۱/۵	۱۳/۵	۲/۰	۴/۹	۴/۶
چین	۴/۰	۱۵/۵	۱۶/۵	۸/۵	۱۹/۵	۲۲/۰	۹/۰	۱۱/۹	۱۱/۶
ژاپن	-۱/۰	۱/۵	۲/۰	۲/۵	۹/۵	۱۰/۰	-۰/۷	۲/۴	۲/۰
هند	۱۲/۵	۱۶/۰	۸/۰	۷/۰	۱۳/۰	۱۱/۰	۷/۹	۹/۳	۹/۸
اقتصادهای تازه صنعتی شده (۴ کشور) ^۲	۳/۵	۶/۰	۸/۰	۳/۵	۹/۰	۱۳/۰	۱/۷	۵/۶	۵/۶

۱ - شامل کشورهای حوزه دریای کارائیب

۲ - هنگ کنگ، چین، جمهوری کره، سنگاپور و چین تایپه

منبع: دبیرخانه سازمان جهانی تجارت

حجم صادرات و واردات کالایی منطقه آسیا نیز در سال ۲۰۰۸ کاهش شدیدی را نشان می‌دهد. رشد صادرات کالایی آسیا در این سال ۴/۵ درصد ثبت گردید که بسیار کمتر از ۱۱/۵ درصد سال ۲۰۰۷ و ۱۳/۵ درصد سال ۲۰۰۶ بود. از طرف دیگر، در سال ۲۰۰۸ رشد واردات آسیا حدود ۴ درصد بود که آن هم به مراتب کمتر از ۸ درصد گزارش شده در مدت مشابه سال قبل می‌باشد. اروپا هم با ثبت تنها ۰/۵ درصد رشد صادراتی در سال ۲۰۰۸ (بسیار کمتر از ۴ درصد سال ۲۰۰۷) آرامترین رشد صادرات کالایی را نسبت به سایر مناطق دنیا داشته است. واردات اروپا نیز در سال ۲۰۰۸ با یک درصد کاهش، رشدی منفی را نشان می‌دهد. از طرفی علیرغم رشد ۱/۵ درصدی صادرات آمریکا شمالی در سال ۲۰۰۸، واردات این منطقه حدود ۲/۵ درصد کاهش یافت. بدین ترتیب، می‌توان گفت صادرات و واردات آمریکا از سال ۲۰۰۷ به بعد به شدت کاهش یافته است. (نمودار ۴)

نمودار ۴: رشد واقعی تجارت کالایی به تفکیک منطقه، سال ۲۰۰۸
درصد تغییر سالانه

۱- شامل کشورهای حوزه دریای کارائیب

منبع: دبیرخانه سازمان جهانی تجارت

۵) ارزش اسمی تجارت کالا و خدمات در سال ۲۰۰۸

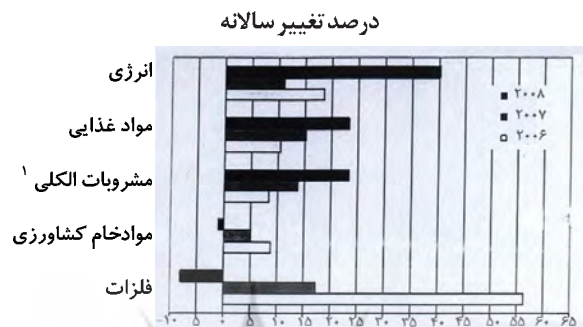
۵-۱) قیمت‌ها و نرخ ارز

با توجه به افزایش هزینه تولید هر بشکه نفت به بیش از ۱۴۰ دلار در اواسط سال ۲۰۰۸، مناطق صادرکننده خالص مواد نفتی از قیمت‌های بالای سوخت در این سال بهره بردند. البته پس از ژوئیه ۲۰۰۸ به دلیل تعدیل تقاضای جهانی نفت و بروز بحران جهانی اقتصاد، قیمت جهانی نفت رو به کاهش نهاد تا این که در پایان سال ۲۰۰۸ به ۵۰ دلار در هر بشکه رسید.

افزایش چشمگیر قیمت‌های مواد سوختی در سال ۲۰۰۸ بر ارزش اسمی تجارت کالایی و همچنین نرخ‌های رشد این سال نسبت به سال ۲۰۰۷ تأثیر قابل توجهی گذاشت. لازم به ذکر است در سال ۲۰۰۸ قیمت مواد سوختی به طور متوسط ۴۰ درصد و قیمت مواد غذایی و مشروبات

الکلی ۲۳ درصد افزایش یافتند. از طرف دیگر، بهای مواد خام کشاورزی کمتر از یک درصد، و قیمت فلزات حدود ۸ درصد کاهش یافتند. (نمودار ۵)

نمودار ۵: قیمت‌های صادراتی برخی کالاهای اساسی منتخب، ۲۰۰۶-۲۰۰۸

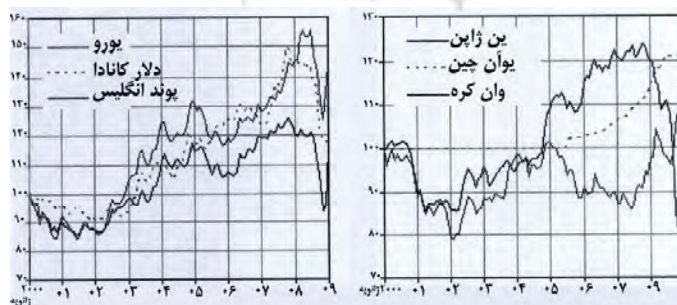
۱- شامل قهوه، دانه کاکائو و چای.

منبع: آمار مالی بین‌المللی، صندوق بین‌المللی پول

افزایش بهای دلار در مقابل سایر ارزها به خصوص یورو در اواخر سال ۲۰۰۸ هم بر تحولات اسمی تجارت تأثیر گذار بوده است. از اینرو، نرخ رشد تجارت در کشورهای منطقه یورو بر حسب دلار احتمالاً کمتر از نرخ واقعی آن نشان داده می‌شود.

دلار کانادا، پوند انگلیس و وان کره نیز مسیری مشابه یورو را طی کرده‌اند؛ به این ترتیب که در طول سال‌های اخیر ابتدای این ارزها رو به افزایش نهاد و سپس در پی وخیم‌تر شدن اوضاع اقتصادی جهان این روند به سرعت معکوس گردید. بهای یوان چین نیز از سال ۲۰۰۵ به بعد افزایش تدریجی یافته است، اما در نیمه دوم سال ۲۰۰۸ و به دنبال افزایش بحران در بازارهای مالی تا حدودی ارزش آن ثابت باقی ماند. همچنین گزارش‌ها حاکی از افزایش بهای شدیدین ژاپن در سال ۲۰۰۸ می‌باشد. (نمودار ۶)

نمودارهای ۶: نرخ‌های برابری دلار برخی ارزهای عمده منتخب، ژانویه ۲۰۰۱ تا ژانویه ۲۰۰۹ شاخص، ژانویه ۲۰۰۰=۱۰۰

منبع: آمار مالی بین‌المللی، صندوق بین‌المللی پول

حجم صادرات کالایی جهان در سال ۲۰۰۸ برحسب شرایط اسمی دلار و با توجه به افزایش ۱۵ درصدی آن به ۱۵/۸ تریلیون دلار رسید، در حالی که صادرات خدمات بازرگانی با ۱۱ درصد رشد حدود ۳/۷ تریلیون دلار گزارش گردید. رشد سریع‌تر تجارت کالایی را می‌توان با افزایش قیمت کالاهای اساسی در سال ۲۰۰۸، به ویژه افزایش ۴۰ درصدی هزینه‌های انرژی مرتبط دانست.

جدول ۲- صادرات جهانی کالا و خدمات بازرگانی، ۲۰۰۸-۲۰۰۰
(میلیارد دلار و درصد)

درصد تغییر سالانه				ارزش	
۲۰۰۸	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۰-۲۰۰۸	۲۰۰۸	
۱۵	۱۶	۱۶	۱۲	۱۵۷۷۵	کالا
۱۱	۱۹	۱۳	۱۲	۳۷۳۰	خدمات بازرگانی

منبع: دبیرخانه سازمان جهانی تجارت

۲-۵) تجارت کالایی

آمریکای شمالی در سال ۲۰۰۸ ضعیف‌ترین رشد تجارت کالایی را در هر دو زمینه صادرات و واردات داشته است. صادرات این منطقه در این سال با ۱۰ درصد افزایش به ۲ تریلیون دلار و واردات آن با ۷ درصد افزایش به ۲/۹ تریلیون دلار رسید. بر اساس اطلاعات به دست آمده از کمیته ملی تحقیقات اقتصادی^۱ ایالات متحده آمریکا که تاریخ رکودهای این کشور را تعیین می‌کند، اقتصاد آمریکا از دسامبر ۲۰۰۷ وارد رکود شده است. این امر نشان دهنده عملکرد تجاری نسبتاً ضعیف ایالات متحده آمریکا است. (جدول شماره ۱ ضمیمه)

آمریکای جنوبی و مرکزی با ۲۱ درصد رشد صادرات (به ارزش ۶۰۲ میلیارد دلار) و ۳۰ درصد افزایش واردات (به ارزش ۵۹۵ میلیارد دلار) در سال ۲۰۰۸ رشد به مراتب بهتری را از خود نشان داده‌اند.

اروپا نیز همچون آمریکای شمالی در سال ۲۰۰۸ رشد تجاری آرامتری را نسبت به سال گذشته داشته است که تا اندازه‌ای متأثر از کاهش ارزش یورو در این سال بود. با این حال، صادرات اروپا در سال ۲۰۰۸ با ۱۲ درصد افزایش به ۶/۵ تریلیون دلار و واردات آن نیز با رشد ۱۲ درصدی به ۶/۸ تریلیون دلار رسید.

کشورهای مستقل مشترک‌المنافع به پشتوانه شکوفایی صنایع استخراجی خود، شاهد رشد قوی صادرات و واردات در سال ۲۰۰۸ بودند؛ به طوری که ۳۵ درصد رشد صادرات منطقه به ارزش ۷۰۳ میلیارد دلار و ۳۱ درصد افزایش واردات آن به ارزش ۴۹۳ میلیارد دلار خود گواهی بر این واقعیت است.

در آفریقا هم مانند سایر مناطق غنی از لحاظ منابع طبیعی شاهد گسترش چشمگیر صادرات و واردات منطقه در سال ۲۰۰۸ بودیم. حجم صادرات این منطقه با ۲۹ درصد افزایش به ۵۶۱ میلیارد دلار رسید. در حالی که، واردات آن با رشد ۲۷ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل به مرز ۴۶۶ میلیارد دلار رسید. در این میان خاورمیانه با ۳۶ درصد رشد صادرات (به ارزش ۱ تریلیون دلار) در سال ۲۰۰۸ سریعترین رشد صادراتی را در میان مناطق دنیا از خود نشان داد. حال آن که، واردات آن با ۲۳ درصد رشد حدود ۵۷۵ میلیارد دلار گزارش شد. نهایتاً آسیا با افزایش اسمی ۱۵ درصدی صادرات و ۲۰ درصدی واردات به ترتیب ۴/۴ تریلیون دلار و ۴/۲ تریلیون دلار کالا مبادله کرده است.

گفتنی است کشور آلمان علیرغم کاهش سهم خود از تجارت جهانی (از ۹/۵ درصد در سال ۲۰۰۷ به ۹/۱ درصد در سال ۲۰۰۸) و با داشتن تجارت کالایی به ارزش ۱/۴۷ تریلیون دلار در سال ۲۰۰۸ همچنان از بزرگترین صادرکنندگان کالا در دنیا به حساب می‌آید (جدول ۳ ضمیمه). چین با حجم صادرات کالایی به ارزش ۱/۴۳ تریلیون دلار و داشتن ۸/۹ درصد مجموع سهم صادرات جهانی، دومین صادرکننده بزرگ دنیا در سال ۲۰۰۸ محسوب گردید. علاوه بر آلمان و چین، ایالات متحده آمریکا با ۸/۱ درصد صادرات جهانی به ارزش ۱/۳ تریلیون دلار، ژاپن با ۴/۹ درصد سهم صادرات جهانی به ارزش ۷۸۲ میلیارد دلار و هلند با ۳/۹ درصد صادرات جهانی به ارزش ۶۳۴ میلیارد دلار، عمده‌ترین کشورهای صادرکننده کالا در دنیا به حساب می‌آیند. از طرف دیگر، ایالات متحده آمریکا در سال ۲۰۰۸ با واردات ۲/۱۷ تریلیون دلار (۱۳/۲ درصد) کالا از سایر نقاط دنیا جایگاه خود را در صدر جدول واردکنندگان جهانی کالا همچنان حفظ نمود. پس از آن آلمان با سهم ۷/۳ درصد واردات جهانی به ارزش ۱/۲۱ تریلیون دلار دومین واردکننده بزرگ دنیا در سال ۲۰۰۸ شناخته شد. دیگر کشورهای واردکننده بزرگ دنیا در سال ۲۰۰۸ شامل چین با ۱/۱۳ تریلیون دلار واردات معادل ۶/۹ درصد سهم جهانی واردات در رده سوم، ژاپن با ۷۶۲ میلیارد دلار و ۴/۶ درصد واردات جهانی در مقام چهارم و فرانسه با وارد کردن ۷۰۸ میلیارد دلار کالا و سهم ۴/۳ درصدی واردات جهان در مقام پنجم قرار گرفتند.

با در نظر گرفتن مجموع تجارت کشورهای عضو اتحادیه اروپا به طور واحد (جدای از تجارت درون اتحادیه اروپا) پنج کشور عمده صادرکننده کالا در دنیا در سال ۲۰۰۸ به قرار زیر می‌باشند: اتحادیه اروپا (۱۵/۹ درصد صادرات جهانی)، چین (۱۱/۸ درصد) ایالات متحده آمریکا (۱۰/۷ درصد)، ژاپن (۶/۴ درصد) و روسیه (۳/۹ درصد). شایان ذکر است ارزش صادرات کالایی

اتحادیه اروپا در سال ۲۰۰۸ میلادی حدود ۱/۹۳ تریلیون دلار بوده است (جدول ۴ ضمیمه).

۳-۵) تجارت خدمات بازرگانی

صادرات جهانی خدمات بازرگانی در سال ۲۰۰۸ با ۱۱ درصد رشد به ۳/۷ تریلیون دلار رسید. در میان سه گروه عمده خدمات صادراتی، بخش خدمات حمل و نقل با ۱۵ درصد افزایش سریع‌ترین رشد را در میان سایر گروه‌ها به خود اختصاص داد. پس از آن خدمات سفری و سایر خدمات بازرگانی هر یک با ۱۰ درصد افزایش بیشترین رشد صادراتی را داشتند. سایر خدمات بازرگانی از جمله خدمات مالی حدود ۵۱ درصد، خدمات سفری و حمل و نقل هم به ترتیب با ۲۵ و ۲۳ درصد سهم، مجموع تجارت جهانی خدمات را به خود اختصاص داد. (جدول ۳)

جدول ۳- صادرات جهانی تجارت خدمات بازرگانی به تفکیک گروه‌های عمده، ۲۰۰۸
میلیارد دلار و درصد تغییر سالانه

ارزش ۲۰۰۸	درصد تغییر سالانه		
	۲۰۰۸-۲۰۰۷	۲۰۰۷-۲۰۰۶	۲۰۰۶-۲۰۰۵
۳۷۳۰	۱۲	۱۳	۱۱
۸۷۵	۱۲	۱۰	۱۵
۹۴۵	۹	۱۰	۱۰
۱۹۱۰	۱۴	۱۶	۲۲

منبع: دبیرخانه سازمان جهانی تجارت

صادرات خدمات بازرگانی آمریکای شمالی در سال ۲۰۰۸ با رشد ۹ درصدی به ۶۰۳ میلیارد دلار رسید. این در حالی است که واردات آن با ۶ درصد افزایش، ۴۷۳ میلیارد دلار گزارش گردید (جدول ۲ ضمیمه).

نشانه‌هایی از بحران مالی جهان را می‌توان در اطلاعات تجاری خدمات بازرگانی آمریکای شمالی که هر سه ماه یکبار منتشر می‌گردد، به خوبی مشاهده نمود. برای مثال، تجارت خدمات این منطقه که در نه ماه اول سال ۲۰۰۸ (با ۱۳ درصد افزایش صادرات و ۱۰ درصد رشد واردات) به سرعت در حال افزایش بود، ناگهان در سه ماهه آخر سال (۲ درصد رشد صادرات و ۳ درصد رشد واردات) رو به کاهش نهاد. در این میان خدمات سفری از جمله گردشگری با ۲ درصد رشد صادرات و ۶ درصد رشد واردات، بیشترین تأثیر پذیری را از چنین شرایطی داشتند. در اروپا نیز صادرات خدمات بازرگانی در سال ۲۰۰۸ با ۱۱ درصد افزایش به ۱/۹ تریلیون دلار و واردات آن

با رشد ۱۰ درصدی به ۱/۶ تریلیون دلار در سال رسید.

تأثیر بحران مالی جهان بر منطقه اروپا هم به خوبی قابل مشاهده است. بر اساس داده‌های موجود، در نه ماه اول سال ۲۰۰۸ صادرات خدمات بازرگانی این منطقه ۱۹ درصد رشد داشت که در سه ماهه آخر سال با ۱۱ درصد کاهش مواجه گردید. شایان ذکر است که تأثیرات کاهش بهای نرخ ارز نیز در سه ماهه آخر سال ۲۰۰۸ تأثیر بحران مالی را تشدید نمود. صادرات خدمات بازرگانی آمریکای جنوبی و مرکزی نیز ۱۶ درصد رشد (۱۰۹ میلیارد دلار) نمود و واردات آن هم ۲۰ درصد افزایش (۱۱۷ میلیارد دلار) یافت.

کشورهای مستقل مشترک‌المنافع هم شاهد رشد ۲۶ درصدی صادرات خدمات بازرگانی (۸۳ میلیارد دلار) و رشد ۲۵ درصدی واردات آن (۱۱۴ میلیارد دلار) بودند. صادرات خدمات بازرگانی آفریقا نیز در سال ۲۰۰۸ حدود ۱۳ درصد رشد نمود و به ۸۸ میلیارد دلار رسید. همین‌طور واردات این منطقه با ۱۵ درصد رشد تا ۱۲۱ میلیارد دلار افزایش یافت.

صادرات خدمات بازرگانی در منطقه خاورمیانه هم در سال ۲۰۰۸ به ۹۴ میلیارد دلار رسید که ۱۷ درصد بیشتر از سال قبل آن بود. واردات هم با رشد ۱۳ درصدی به ۱۵۸ میلیارد دلار رسید. آسیا نیز در سال ۲۰۰۸، ۸۳۷ میلیارد دلار صادرات خدمات بازرگانی داشت که حدود ۱۲ درصد بیشتر از رقم سال ۲۰۰۷ بوده است. همچنین واردات منطقه با ۱۲ درصد رشد به ۵۸۵ میلیارد دلار افزایش یافت.

ایالات متحده آمریکا در سال ۲۰۰۸ شاهد افزایش ۱۰ درصدی صادرات خدمات بازرگانی خود به ارزش ۵۲۲ میلیارد دلار بود که این کشور را به بزرگترین صادرکننده این خدمات تبدیل نمود. بدین ترتیب سهم این کشور از صادرات جهانی خدمات در سال ۲۰۰۸، ۱۴ درصد برآورد گردید (جدول ۵ ضمیمه). انگلستان هم با سهم ۷/۶ درصدی خود از صادرات جهانی خدمات در سال ۲۰۰۸ (به ارزش ۲۸۳ میلیارد دلار)، دومین صادرکننده عمده خدمات در جهان باقی ماند.

علاوه بر این، آلمان (با سهم ۶/۳ درصد صادرات جهانی خدمات بازرگانی به ارزش ۲۳۵ میلیارد دلار)، فرانسه (۴/۱ درصد و ارزش ۱۵۳ میلیارد دلار) و ژاپن (۳/۹ درصد و ارزش ۱۴۴ میلیارد دلار) مجموعه ۵ صادرکننده خدمات عمده جهان را تشکیل دادند که ژاپن با یک پله صعود، جایگاه اسپانیا را در این رده‌بندی تصاحب نمود.

بنابر برآوردهای دبیرخانه سازمان جهانی تجارت، چین در سال ۲۰۰۸ با ۱۳۷ میلیارد دلار صادرات خدمات بازرگانی و سهم ۳/۷ درصدی از مجموع صادرات جهانی همچنان در جایگاه

هفتمین صادرکننده عمده خدمات در جهان قرار داشت. هند نیز با ۲/۸ درصد صادرات جهانی خدمات بازرگانی در جایگاه نهم و هلند نیز به جای ایرلند در مقام دهم این رده بندی قرار گرفتند. واردات خدمات ایالات متحده آمریکا در سال ۲۰۰۸ با رشد ۷ درصدی به ۳۶۴ میلیارد دلار رسید که این کشور را همچنان در مقام اول بزرگترین وارد کننده خدمات دنیا حفظ نمود. پس از آن آلمان با ۲۸۵ میلیارد دلار واردات خدمات در جایگاه دوم و سپس سه کشور انگلیس (۱۹۹ میلیارد دلار و ۵/۷ درصد مجموع تجارت جهانی خدمات)، ژاپن (۱۶۶ میلیارد دلار و ۴/۸ درصد) و چین (۱۵۲ میلیارد دلار و ۴/۴ درصد صادرات جهانی خدمات) به ترتیب در مقام‌های سوم تا پنجم بزرگترین واردکنندگان خدمات جهان قرار گرفتند. تنها تغییر صورت گرفته در رده بندی ۱۰ کشور عمده واردکننده خدمات در جهان، قرار گرفتن جمهوری کره به جای هلند در مقام دهم و در نتیجه تنزل هلند به مقام یازدهم این رده بندی بود.

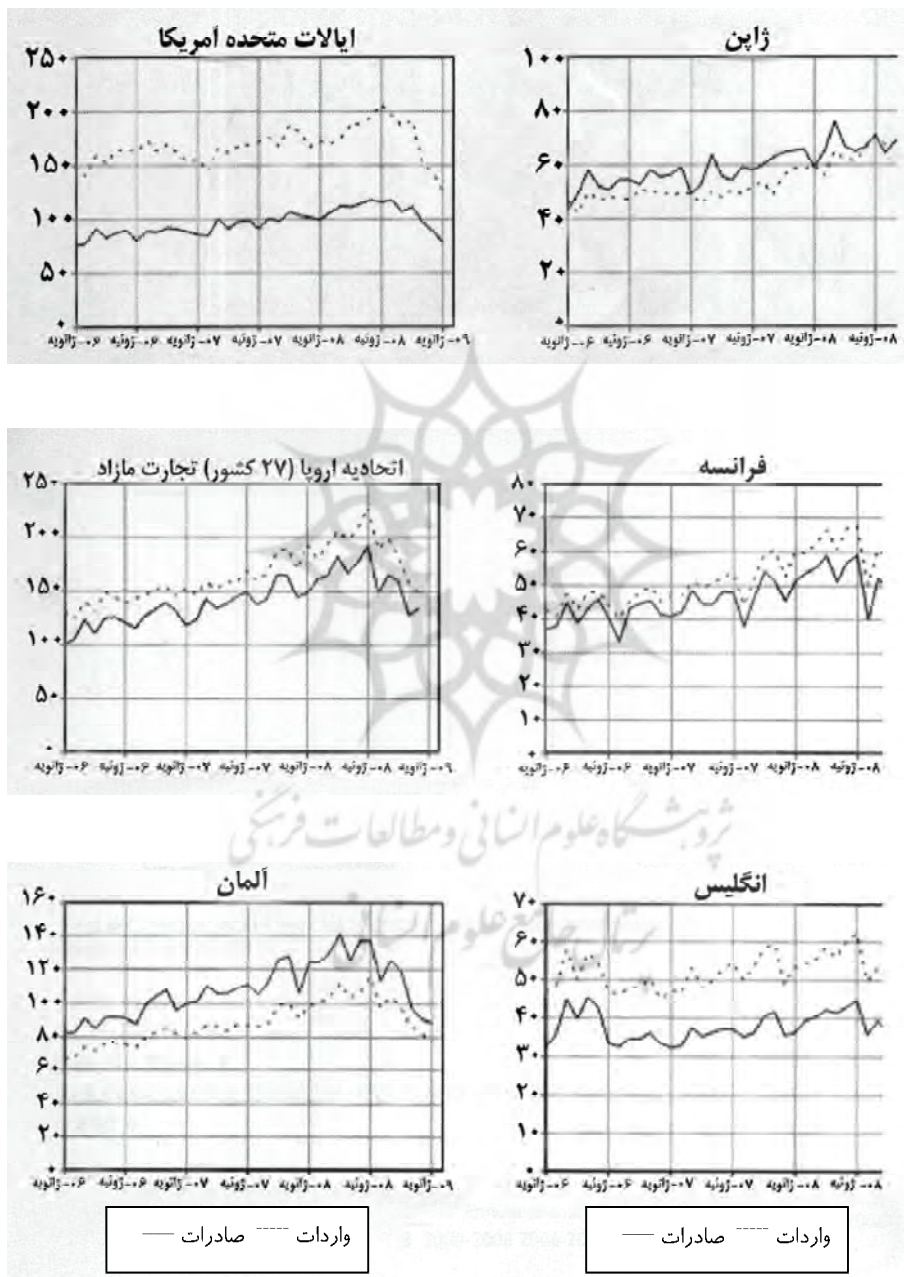
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

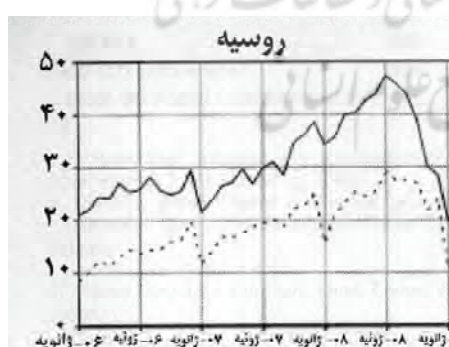
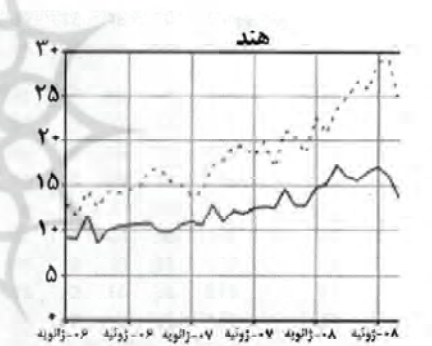
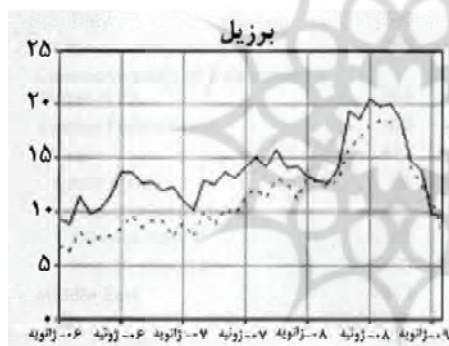
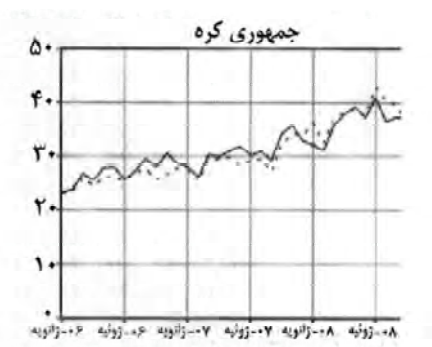
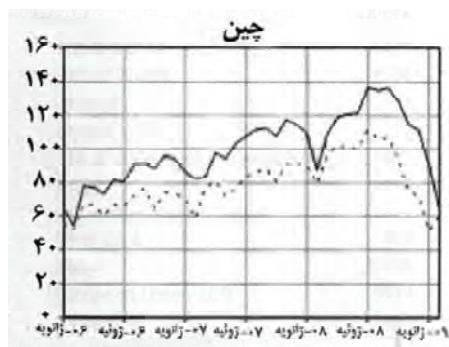
نمودارها و جدول‌های ضمیمه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

نمودار ۱ ضمیمه: واردات و صادراتی ماهانه کالادر اقتصادهای منتخب، ژانویه ۲۰۰۶ تا فوریه ۲۰۰۹
میلیارد دلار

منابع: آمار مالی بین‌المللی صندوق بین‌المللی پول، پایگاه اطلاع‌رسانی خدمات اطلاعاتی تجارت جهانی، آمارهای مالی.

جدول ۱ ضمیمه - تجارت کلایی جهان به تفکیک منطقه و کشورهای منتخب، ۲۰۰۸
(میلیارد دلار و درصد)

واردات				صادرات					
ارزش	درصد تغییر سالانه	ارزش	درصد تغییر سالانه	ارزش	درصد تغییر سالانه	ارزش			
۲۰۰۸	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۵-۲۰۰۸	۲۰۰۸	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۵-۲۰۰۸	۲۰۰۸	
۱۵	۱۵	۱۵	۱۲	۱۵	۱۶	۱۶	۱۲	۱۵۷۷۵	جهان
۷	۶	۱۱	۷	۱۰	۱۱	۱۳	۷	۲۰۴۹	آمریکای شمالی
۷	۵	۱۱	۷	۱۲	۱۲	۱۵	۷	۱۳۰۱	ایالات متحده
۷	۹	۱۱	۷	۸	۸	۸	۶	۴۵۶	کانادا
۹	۱۰	۱۵	۷	۷	۱۷	۱۷	۷	۲۹۲	مکزیک
۳۰	۲۵	۲۲	۱۴	۲۱	۱۴	۲۱	۱۵	۶۰۲	آمریکای مرکزی جنوبی ^۱
۴۴	۳۲	۲۳	۱۵	۱۷	۱۶	۱۷	۱۷	۱۹۸	برزیل
۲۴	۲۳	۲۱	۱۴	۱۳	۲۳	۱۴	۱۴	۴۰۴	سایر کشورهای آمریکای جنوبی و مرکزی ^۱
۱۲	۱۶	۱۵	۱۲	۱۶	۱۳	۱۲	۱۲	۶۴۵۶	اروپا
۱۲	۱۶	۱۴	۱۲	۱۶	۱۳	۱۲	۱۲	۵۹۱۳	اتحادیه اروپا (۲۷) کشور)
۱۴	۱۶	۱۷	۱۲	۱۱	۱۴	۱۳	۱۳	۱۴۶۵	آلمان
۱۴	۱۴	۷	۱۰	۱۱	۷	۸	۸	۶۰۹	فرانسه
۱۶	۱۸	۱۵	۱۳	۱۵	۱۴	۱۳	۱۳	۶۳۴	هند
۱۰	۱۴	۱۵	۱۱	۱۸	۱۲	۱۱	۱۱	۵۴۰	ایتالیا

ادامه جدول ۱

۱	۴	۱۷	۸	۶۳۲	۴	-۲	۱۶	۶	۴۵۸	انگلیس ^۲
۳۱	۲۵	۳۰	۲۵	۴۹۳	۳۵	۲۰	۲۵	۲۲	۷۰۳	کشورهای مستقل مشترک المنافع
۳۱	۳۶	۳۱	۲۶	۲۹۲	۳۳	۱۷	۲۵	۲۱	۴۷۲	روسیه ^۳
۲۷	۲۴	۱۶	۱۷	۴۶۶	۲۹	۱۸	۱۹	۱۸	۵۶۱	آفریقا
۱۲	۱۲	۲۶	۱۶	۹۹	۱۶	۲۰	۱۳	۱۳	۸۱	آفریقای جنوبی
۳۱	۲۸	۱۳	۱۸	۳۶۷	۳۲	۱۷	۲۰	۱۹	۴۸۱	کشورهای آفریقای جنوبی-گنستر آفریقای
۳۷	۳۱	۹	۲۱	۱۳۷	۳۶	۱۸	۲۱	۲۱	۳۴۷	کشورهای صادرکننده نفت ^۴
۲۸	۲۷	۱۵	۱۶	۲۲۹	۲۲	۱۵	۱۸	۱۵	۱۳۳	کشورهای صادرکننده صنوبر ^۵
۲۳	۲۵	۱۲	۱۷	۵۷۵	۳۶	۱۶	۲۲	۱۹	۱۰۴۷	غیرنفت
۲۰	۱۵	۱۶	۱۴	۴۲۴۷	۱۵	۱۶	۱۷	۱۳	۴۳۵۵	خاورمیانه
۱۹	۲۱	۲۰	۲۲	۱۱۳۳	۱۷	۲۶	۲۷	۲۴	۱۴۷۸	آسیا
۲۲	۷	۱۲	۹	۷۶۲	۱۰	۱۰	۹	۶	۷۸۲	چین
۲۵	۲۵	۲۱	۲۴	۲۹۲	۲۲	۲۲	۲۱	۲۰	۱۷۹	ژاپن
۱۷	۱۱	۱۶	۱۰	۱۰۹۳	۱۰	۱۱	۱۵	۱۰	۱۰۳۳	هند
										اقتصادهای تازه صنعتی-بسته (۴) کشورها ^۵

ادامه جدول ۱

موارد غیر رسمی:	۶۰-۲۵	۱۵	۲۰	۱۷	۲۰	۱۵	۶۰-۲۵	کشورهای در گسترده‌ترین درجه توسعه یافته
اقتصادهای در حال توسعه	۲۷۹	۱۶	۱۶	۱۸	۱۶	۱۶	۹۹۰	۲۷) اتحادیه اروپا
مردم کم‌سود ^۶	۲۷۹	۱۶	۱۶	۱۸	۱۶	۱۶	۹۹۰	کشور(های) تجارت مازاد
آنها ^۷	۲۷۹	۱۶	۱۶	۱۸	۱۶	۱۶	۹۹۰	کشورهای در گسترده‌ترین درجه توسعه یافته
	۲۱	۱۸	۱۷	۱۵	۲۰	۱۵	۶۰۴۴	
	۴۱	۳۱	۲۴	۱۴	۲۵	۲۵	۲۵۹	
	۲۱	۱۳	۱۴	۱۲	۱۵	۱۵	۹۳۶	
	۱۶	۱۶	۱۶	۱۲	۱۳	۱۲	۲۲۸۳	
	۲۷	۲۴	۱۵	۱۷	۲۶	۲۲	۱۵۷	

منبع: دبیرخانه سازمان جهانی تجارت

- ۱- شامل کشورهای حوزه دریای کارائیب
- ۲- تغییر سالانه سال ۲۰۰۷ تحت تأثیر کاهش در تجارت به موجب بیانیه سانچو مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.
- ۳- واردات شامل فوب ارزشگذاری شده است.
- ۴- شامل کشورهای الجزایر، آنگولا، کامرون، چاد، کنگو، گینه استوایی، گابون، نیجریه و سودان است.
- ۵- هنگ کنگ، چین، جمهوری کره، سنگاپور و چین تایپه
- ۶- بازار مشترک کن جنوبی؛ آرژانتین، برزیل، پاراگوئه و اروگوئه
- ۷- مجموعه‌ای از کشورهای آسیای جنوب شرقی؛ برونی، کامبوج، اندونزی، لاوس، مالدیو، فیلیپین، سنگاپور، تایلند و ویتنام.

جدول ۲ ضمیمه- صادرات جهانی خدمات بازرگانی به تفکیک منطقه و کشور منتخب، ۲۰۰۸
(میلیارد دلار و درصد)

واردات				صادرات				ارزش	کشور	
۲۰۰۸	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۵-۲۰۰۸	ارزش	۲۰۰۸	۲۰۰۷	۲۰۰۶			۲۰۰۵-۲۰۰۸
۱۱	۱۸	۱۲	۱۲	۳۴۷۰	۱۱	۱۹	۱۳	۱۲	۳۷۳۰	جهان
۶	۹	۱۲	۷	۴۷۳	۹	۱۴	۱۲	۸	۶۰۳	آمریکای شمالی
۷	۹	۱۲	۷	۳۶۴	۱۰	۱۶	۱۳	۸	۵۲۲	ایالات متحده
۲۰	۲۱	۱۴	۱۰	۱۱۷	۱۶	۱۸	۱۴	۱۱	۱۰۹	آمریکای مرکزی و جنوبی
۲۸	۲۸	۲۱	۱۴	۴۴	۲۷	۲۶	۲۱	۱۶	۲۹	برزیل
۱۰	۱۹	۱۰	۱۲	۱۶۲۸	۱۱	۲۱	۱۲	۱۳	۱۹۱۹	اروپا
۱۰	۱۹	۱۰	۱۲	۱۵۱۶	۱۰	۲۱	۱۲	۱۳	۱۷۳۸	اتحادیه اروپا (۲۷ کشور)
۱۱	۱۵	۸	۱۰	۲۸۵	۱۱	۱۶	۱۶	۱۵	۲۳۵	آلمان
۱	۱۶	۸	۹	۱۹۹	۲	۲۰	۱۳	۱۲	۲۸۳	انگلیس
۶	۱۵	۸	۱۱	۱۳۷	۶	۱۵	۳	۹	۱۵۳	فرانسه
۱۲	۲۱	۱۱	۱۲	۱۳۲	۱۲	۱۳	۱۱	۱۰	۱۲۳	ایتالیا
۱۰	۲۶	۱۷	۱۶	۱۰۸	۱۱	۲۱	۱۳	۱۳	۱۴۳	اسپانیا
۲۵	۳۰	۱۷	۲۲	۱۱۴	۲۶	۲۷	۲۳	۲۲	۸۳	کشورهای مستقل مشترک المنافع
۲۹	۳۲	۱۶	۲۱	۷۵	۲۹	۲۷	۲۵	۲۳	۵۰	روسیه
۱۵	۳۱	۱۶	۱۶	۱۲۱	۱۳	۲۲	۱۳	۱۴	۸۸	آفریقا

ادامه جدول ۲

۱۵	۳۱	۱۶	۱۶	۱۶	۱۲۱	۱۳	۲۲	۱۳	۱۴	۸۸	آفریقا
۲۵	۲۷	۸	۱۱	۱۶	۱۶	۲۶	۲۴	۱۰	۱۲	۲۵	مصر
-	۱۶	۱۸	۱۵	۱۷	-	-	۱۳	۷	۱۳	۱۳	آفریقای جنوبی ^۱
۱۳	۲۹	۲۱	۱۶	۱۵۸	۱۷	۱۷	۱۳	۱۸	۱۴	۹۴	خاورمیانه
۱۱	۲۰	۸	۷	۲۰	۱۳	۱۳	۱۰	۱۰	۶	۲۴	اسرائیل
۱۲	۱۸	۱۴	۱۱	۸۵۸	۱۲	۲۰	۲۰	۱۶	۱۳	۸۳۷	آسیا
۱۱	۱۱	۹	۶	۱۶۶	۱۳	۱۰	۱۰	۱۳	۱۰	۱۴۴	ژاپن
-	۲۹	۲۱	-	۱۵۲	-	۲۳	۲۳	۲۴	-	۱۳۷	چین ^۱
-	۲۳	۳۳	-	۹۱	-	۲۲	۲۲	۳۵	-	۱۰۶	هند ^۱
۷	۱۵	۱۲	۱۰	۲۴۷	۱۰	۱۷	۱۴	۱۱	۲۷۱	چهار کشور عمده تجاری آسیای شرقی ^۲	

منبع: دبیرخانه سازمان جهانی تجارت

۱- برآوردهای دبیرخانه

۲- شامل کشورهای حوزه دریای کارائیب.

۳- چین تایپه، هنگ کنگ، چین، جمهوری کره و سنگاپور

جدول ۳ ضمیمه - تجارت کالایی عمده‌ترین واردکنندگان و صادرکنندگان جهان در سال ۲۰۰۸
(میلیارد دلار و درصد)

درصد تغییر سالانه	سهام	ارزش	واردکنندگان	رتبه	درصد تغییر سالانه	سهام	ارزش	صادرکنندگان	رتبه
۷	۱۳/۲	۳۱۶۶	ایالات متحده آمریکا	۱	۱۱	۹/۱	۱۴۶۵	آلمان	۱
۱۴	۷/۳	۱۲۰۶	آلمان	۲	۱۷	۸/۹	۱۴۲۸	چین	۲
۱۹	۶/۹	۱۱۳۳	چین	۳	۱۲	۸/۱	۱۳۰۱	ایالات متحده	۳
۲۲	۴/۶	۷۶۲	ژاپن	۴	۱۰	۴/۹	۷۸۲	ژاپن	۴
۱۴	۴/۳	۷۰۸	فرانسه	۵	۱۵	۳/۹	۶۲۴	هلند	۵
۱	۳/۸	۶۳۲	انگلیس	۶	۱۰	۳/۸	۶۰۹	فرانسه	۶
۱۶	۳/۵	۵۷۴	هلند	۷	۱۰	۳/۳	۵۴۰	ایتالیا	۷
۱۰	۳/۴	۵۵۶	ایتالیا	۸	۱۰	۳/۰	۴۷۷	بلژیک	۸
۱۴	۲/۹	۴۷۰	بلژیک	۹	۳۳	۲/۹	۴۷۲	روسیه	۹
۲۲	۲/۷	۴۳۵	جمهوری کره	۱۰	۴	۲/۸	۴۵۸	انگلیس	۱۰
۷	۲/۵	۴۱۸	کانادا	۱۱	۸	۲/۸	۴۵۶	کانادا	۱۱
۳	۲/۵	۴۰۲	اسپانیا	۱۲	۱۴	۲/۶	۴۲۲	جمهوری کره	۱۲
۶	۲/۴	۳۹۳	هنگ کنگ	۱۳	۶	۲/۳	۳۷۰	هنگ کنگ	۱۳
-	۰/۶	۹۸	- واردات تقسیم‌نشده		-	۰/۱	۱۷	• صادرات داخلی • صادرات مجدد	
۹	۲/۰	۳۲۳	مکزیک	۱۴	۱۳	۲/۱	۳۳۸	سنگاپور	۱۴
					۱۳	۱/۱	۱۷۶	- صادرات داخلی - صادرات مجدد	
					۱۳	۱/۰	۱۶۲	- صادرات مجدد	

ادامه جدول ۳

۲۲	۱/۹	۳۲۰	سنگاپور	۱۵	۴۰	۲/۰	۳۲۹	عربستان سعودی ^۱	۱۵
۳۱	۱/۰	۱۵۷	- واردات تقسیم‌نشده						
۳۱	۱/۸	۲۹۲	روسیه ^۲	۱۶	۷	۱/۸	۲۹۲	مکزیک	۱۶
۳۵	۱/۸	۲۹۲	هند	۱۷	۶	۱/۷	۲۶۸	اسپانیا	۱۷
۱۰	۱/۵	۲۴۰	چین تایپه	۱۸	۴	۱/۶	۲۵۶	چین تایپه	۱۸
۲۳	۱/۲	۲۰۴	لهستان	۱۹	۲۸	۱/۴	۲۳۲	امارات متحده عربی	۱۹
۱۹	۱/۲	۲۰۲	ترکیه	۲۰	۱۶	۱/۲	۲۰۰	سوئیس	۲۰
۲۱	۱/۲	۲۰۰	استرالیا	۲۱	۱۳	۱/۲	۲۰۰	مالزی	۲۱
۱۳	۱/۱	۱۸۴	اتریش	۲۲	۲۳	۱/۲	۱۹۸	برزیل	۲۲
۱۴	۱/۱	۱۸۳	سوئیس	۲۳	۳۳	۱/۲	۱۸۷	استرالیا	۲۳
۴۴	۱/۱	۱۸۳	برزیل	۲۴	۹	۱/۱	۱۸۴	سوئد	۲۴
۲۸	۱/۱	۱۷۹	تایلند	۲۵	۱۱	۱/۱	۱۸۲	اتریش	۲۵
۱۰	۱/۰	۱۶۷	سوئد	۲۶	۲۲	۱/۱	۱۷۹	هند	۲۶
۲۰	۱/۰	۱۵۹	عربستان سعودی ^۱	۲۷	۱۷	۱/۱	۱۷۸	تایلند	۲۷
۷	۱/۰	۱۵۷	مالزی	۲۸	۲۰	۱/۰	۱۶۸	لهستان	۲۸
۲۰	۰/۹	۱۴۲	جمهوری چک	۲۹	۲۳	۱/۰	۱۶۸	نروژ	۲۹
۳۶	۰/۸	۱۲۶	الدونری	۳۰	۲۰	۰/۹	۱۴۷	جمهوری چک	۳۰
-	۸۱/۷	۱۳۴۰۹	جمع کل ^۳		-	۸۱/۴	۱۳۱۲۰	جمع کل ^۳	
۱۵	۱۰۰/۰	۱۶۴۱۵	جهان ^۴		۱۵	۱۰۰/۰	۱۶۱۲۷	جهان ^۴	

منبع: دبیرخانه سازمان جهانی تجارت

- ۱- بر اساس برآوردهای دبیرخانه.
- ۲- واردات تقسیم نشده سنگاپور به صورت واردات کمتر از صادرات مجدد تعریف می‌شود.
- ۳- واردات شامل قوب ارزشگذاری شده است.
- ۴- شامل صادرات مجدد یا واردات به منظور صادرات مجدد می‌باشد.

جدول ۴ ضمیمه - تجارت کالایی عمده‌ترین واردکنندگان و صادرکنندگان جهان در سال ۲۰۰۸ غیر از تجارت میان کشورهای اتحادیه اروپا (کشور ۲۷) (میلارد دلار و درصد)

رتبه	صادرکنندگان	ارزش	سهم	درصد تغییر سالانه	رتبه	واردکنندگان	ارزش	سهم	درصد تغییر سالانه	رتبه	صادرکنندگان	ارزش	سهم	درصد تغییر سالانه
۱	صادرات خارج از اتحادیه اروپا (کشور ۲۷)	۱۹۲۸	۱۵/۹	۱۳	۱	واردات خارج از اتحادیه اروپا (کشور ۲۷)	۲۲۸۳	۱۸/۴	۱۶	۱	صادرات خارج از اتحادیه اروپا (کشور ۲۷)	۱۹۲۸	۱۵/۹	۱۳
۲	چین	۱۴۲۸	۱۱/۸	۱۷	۲	ایالات متحده آمریکا	۲۱۶۶	۱۷/۴	۷	۲	ایالات متحده آمریکا	۱۴۲۸	۱۱/۸	۱۷
۳	ایالات متحده آمریکا	۱۳۰۱	۱۰/۷	۱۲	۳	چین	۱۱۳۳	۹/۱	۱۹	۳	چین	۱۳۰۱	۱۰/۷	۱۲
۴	ژاپن	۷۸۲	۶/۴	۱۰	۴	ژاپن	۷۶۲	۶/۱	۲۲	۴	ژاپن	۷۸۲	۶/۴	۱۰
۵	روسیه	۴۷۲	۳/۹	۳۳	۵	جمهوری کره	۴۳۵	۳/۵	۲۲	۵	جمهوری کره	۴۷۲	۳/۹	۳۳
۶	کانادا	۴۵۶	۳/۸	۸	۶	کانادا	۴۱۸	۳/۴	۷	۶	کانادا	۴۵۶	۳/۸	۸
۷	کره	۴۲۲	۳/۵	۱۴	۷	هنگ کنگ	۳۹۳	۳/۲	۶	۷	هنگ کنگ	۴۲۲	۳/۵	۱۴
۸	هنگ کنگ	۳۷۰	۳/۰	۶	۸	واردات تقسیم نشده - مکزیک	۳۲۳	۲/۶	۹	۸	مکزیک	۳۷۰	۳/۰	۶
۹	صادرات داخلی - صادرات مجدد	۱۷	۰/۱	-	۹	سنگاپور	۳۲۰	۲/۶	۲۲	۹	سنگاپور	۳۷۰	۳/۰	۶
	صادرات مجدد	۳۵۳	۲/۹	-		واردات تقسیم نشده ^۱	۱۵۷	۱/۳	۳۱		واردات تقسیم نشده ^۱	۳۵۳	۲/۹	-
۱۰	عربستان سعودی ^۲	۳۲۹	۲/۷	۴۰	۱۰	روسیه ^۳	۲۹۲	۲/۳	۳۱	۱۰	روسیه ^۳	۳۲۹	۲/۷	۴۰
۱۱	مکزیک	۲۹۲	۲/۴	۷	۱۱	هند	۲۹۲	۲/۳	۳۵	۱۱	هند	۲۹۲	۲/۴	۷
۱۲	چین تایپه	۲۵۶	۲/۱	۴	۱۲	چین تایپه	۲۴۰	۱/۹	۱۰	۱۲	چین تایپه	۲۵۶	۲/۱	۴
۱۳	امارات متحده عربی	۲۳۲	۱/۹	۲۸	۱۳	ترکیه	۲۰۲	۱/۶	۱۹	۱۳	ترکیه	۲۳۲	۱/۹	۲۸

ادامه جدول ۴

۲۱	۱/۶	۲۰۰	استرالیا	۱۴	۱۶	۱/۷	۲۰۰	سوئیس	۱۴
۱۴	۱/۵	۱۸۳	سوئیس	۱۵	۱۳	۱/۶	۲۰۰	مالزی	۱۵
۴۴	۱/۵	۱۸۳	برزیل	۱۶	۲۳	۱/۶	۱۹۸	برزیل	۱۶
۲۸	۱/۴	۱۷۹	تایلند	۱۷	۳۳	۱/۵	۱۸۷	استرالیا	۱۷
۲۰	۱/۳	۱۵۹	امارات متحده عربی ^۲	۱۸	۲۲	۱/۵	۱۷۹	هند	۱۸
۷	۱/۳	۱۵۷	مالزی	۱۹	۱۷	۱/۵	۱۷۸	تایلند	۱۹
۳۶	۱/۰	۱۲۶	اندونزی	۲۰	۲۳	۱/۴	۱۶۸	نروژ	۲۰
۲۴	۰/۹	۱۱۲	عربستان سعودی ^۲	۲۱	۱۸	۱/۱	۱۳۹	اندونزی	۲۱
۱۲	۰/۸	۹۹	آفریقای جنوبی ^۲	۲۲	۲۳	۱/۱	۱۳۲	ترکیه	۲۲
۱۱	۰/۷	۸۹	نروژ	۲۳	۳۱	۰/۱	۱۱۶	جمهوری اسلامی ایران ^۲	۲۳
۳۹	۰/۷	۸۴	اوکراین	۲۴	۲۵	۰/۸	۹۴	ونزوئلا	۲۴
۲۸	۰/۶	۸۰	ویتنام	۲۵	۴۹	۰/۸	۹۳	کویت ^۲	۲۵
۱۴	۰/۵	۶۷	اسرائیل ^۲	۲۶	۲۴	۰/۷	۸۲	نیجریه ^۲	۲۶
۳۱	۰/۵	۶۲	شیلی	۲۷	۱۶	۰/۷	۸۱	آفریقای جنوبی	۲۷
۲	۰/۵	۵۹	فیلیپین ^۲	۲۸	۳۰	۰/۶	۷۸	الجزایر	۲۸
۲۸	۰/۵	۵۷	آرژانتین	۲۹	۴۹	۰/۶	۷۱	قزاقستان	۲۹
۲۷	۰/۵	۵۷	جمهوری اسلامی ایران	۳۰	۲۷	۰/۶	۷۱	آرژانتین	۳۰
-	۹۰/۲	۱۱۲۱۵	جمع کل ^۴	-	-	۸۹/۵	۱۰۸۷۳	جمع کل ^۴	
۱۷	۱۰۰/۰	۱۲۴۳۰	جهان ۴ (غیر از تجارت داخل اتحادیه اروپا (۲۷ کشور))	۱۷	۱۷	۱۰۰/۰	۱۲۱۴۲	جهان ۴ (غیر از تجارت داخل اتحادیه اروپا (۲۷ کشور))	

منبع: دبیرخانه سازمان جهانی تجارت

- ۱- واردات تقسیم نشده سنگاپور با عنوان واردات کمتر از صادرات مجدد تعریف می‌شود.
- ۲- برآوردهای دبیرخانه
- ۳- واردات شامل فوب ارزشگذاری شده است.
- ۴- شامل صادرات مجدد یا واردات بهم منظور صادرات مجدد می‌باشد.

جدول ۵ ضمیمه - تجارت جهانی خدمات بازرگانی عمده‌ترین واردکنندگان و صادرکنندگان جهان در سال ۲۰۰۸ (میلیارد دلار و درصد)

رتبه	صادرکنندگان	ارزش	سهم	رتبه	واردکنندگان	ارزش	سهم	رتبه	تغییر سالانه	سهم	ارزش	رتبه	تغییر سالانه
۱	ایالات متحده آمریکا	۵۲۲	۱۴/۰	۱	ایالات متحده آمریکا	۳۶۴	۱۰/۵	۷	۱۰	۱۴/۰	۳۶۴	۱	۱۰
۲	انگلیس	۲۸۳	۷/۶	۲	آلمان	۲۸۵	۸/۲	۱۱	۲	۷/۶	۲۸۵	۲	۲
۳	آلمان	۲۳۵	۶/۳	۳	انگلیس	۱۹۹	۵/۷	۱	۱۱	۶/۳	۱۹۹	۳	۱۱
۴	فرانسه	۱۵۳	۴/۱	۴	ژاپن	۱۶۶	۴/۸	۱۱	۶	۴/۱	۱۶۶	۴	۶
۵	ژاپن	۱۴۴	۳/۹	۵	چین	۱۵۲	۴/۴	-	۱۳	۳/۹	۱۵۲	۵	۱۳
۶	اسپانیا	۱۴۳	۳/۸	۶	فرانسه	۱۳۷	۳/۹	۶	۱۱	۳/۸	۱۳۷	۶	۱۱
۷	چین	۱۳۷	۳/۷	۷	ایتالیا	۱۳۲	۳/۸	۱۲	-	۳/۷	۱۳۲	۷	-
۸	ایتالیا	۱۲۳	۳/۳	۸	اسپانیا	۱۰۸	۳/۱	۱۰	۱۲	۳/۳	۱۰۸	۸	۱۲
۹	هند	۱۰۶	۲/۸	۹	ایرلند	۱۰۳	۳/۰	۹	-	۲/۸	۱۰۳	۹	-
۱۰	هلند	۱۰۲	۲/۷	۱۰	جمهوری کره	۹۳	۲/۷	۱۲	۸	۲/۷	۹۳	۱۰	۸
۱۱	ایرلند	۹۶	۲/۶	۱۱	هلند	۹۲	۲/۶	۱۰	۸	۲/۶	۹۲	۱۱	۸
۱۲	هنگ کنگ	۹۱	۲/۴	۱۲	هند	۹۱	۲/۶	-	۹	۲/۴	۹۱	۱۲	۹
۱۳	بلژیک	۸۹	۲/۴	۱۳	کانادا	۸۴	۲/۴	۵	۱۶	۲/۴	۸۴	۱۳	۱۶
۱۴	سوئیس	۷۴	۲/۰	۱۴	بلژیک	۸۴	۲/۴	۱۶	۱۵	۲/۰	۸۴	۱۴	۱۵
۱۵	جمهوری کره	۷۴	۲/۰	۱۵	سنگاپور	۷۶	۲/۲	۶	۲۰	۲/۰	۷۴	۱۵	۲۰
۱۶	دانمارک	۷۲	۱/۹	۱۶	روسیه	۷۵	۲/۲	۲۹	۱۷	۱/۹	۷۲	۱۶	۱۷
۱۷	سنگاپور	۷۲	۱/۹	۱۷	دانمارک	۶۲	۱/۸	۱۶	۳	۱/۹	۷۲	۱۷	۳
۱۸	سوئد	۷۱	۱/۹	۱۸	سوئد	۵۴	۱/۶	۱۳	۱۳	۱/۹	۷۱	۱۸	۱۳
۱۹	لوکزامبورگ	۶۸	۱/۸	۱۹	ناروژ	۴۶	۱/۳	۲۲	۵	۱/۸	۶۸	۱۹	۵

ادامه جدول ۵										
۱۸	۱/۳	۴۵	استرالیا	۲۰	۲	۱/۷	۶۲	کانادا	۲۰	
۲۸	۱/۳	۴۴	برزیل	۲۱	۱۲	۱/۷	۶۲	اتریش	۲۱	
۷	۱/۳	۴۴	هنگ کنگ	۲۲	۲۹	۱/۳	۵۰	روسیه	۲۲	
۱۲	۱/۳	۴۴	تروژ	۲۳	۱۶	۱/۳	۵۰	یونان	۲۳	
۸	۱/۲	۴۲	اتریش	۲۴	۱۳	۱/۲	۴۶	تروژ	۲۴	
۸	۱/۲	۴۰	لوکزامبورگ	۲۵	۱۵	۱/۲	۴۶	استرالیا	۲۵	
۱۰	۱/۱	۳۷	سوئیس	۲۶	۲۰	۰/۹	۳۵	لهستان	۲۶	
-	۱/۰	۲۵	امارات متحده عربی ^۱	۲۷	۲۲	۰/۹	۳۴	ترکیه	۲۷	
-	۱/۰	۲۴	عربستان سعودی ^۱	۲۸	۸	۰/۹	۳۴	چین تایپه	۲۸	
-۲	۱/۰	۲۴	چین تایپه	۲۹	۱۱	۰/۹	۳۳	تایلند	۲۹	
۲۵	۰/۹	۳۰	لهستان	۳۰	۵	۰/۸	۳۰	مالزی	۳۰	
-	۸۱/۷	۲۸۳۵	جمع کل		-	۸۴/۱	۳۱۳۵	جمع کل		
۱۱	۱۰۰/۰	۳۳۷۰	جهان		۱۱	۱۰۰/۰	۳۳۳۰	جهان		

منبع: دبیرخانه سازمان جهانی تجارت
 ۱- طبق برآوردهای دبیرخانه.